

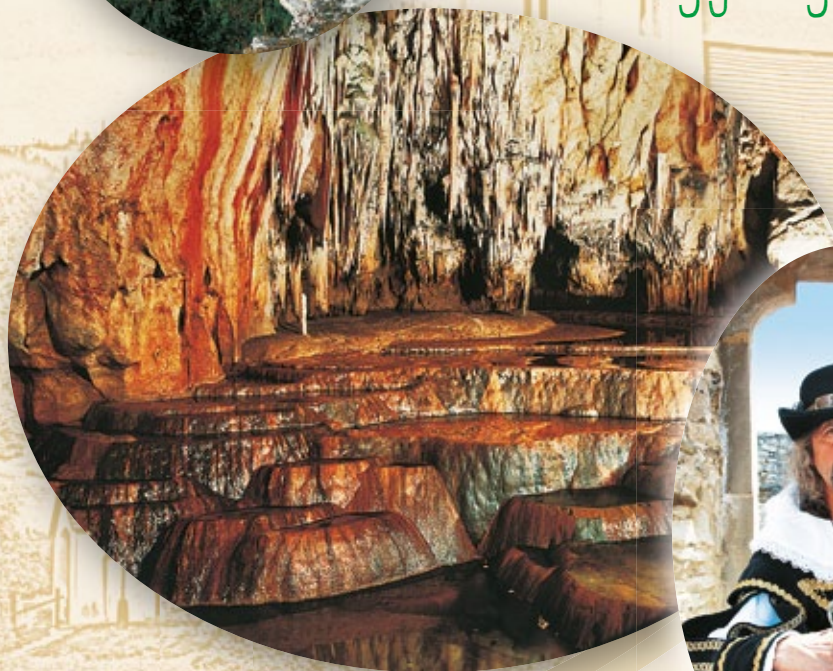
Skvosty UNESCO na dosah

UNESCO Heritage Gems
Within Reach

Kleinodien der UNESCO
in Reichweite

Az UNESCO kincsei -
karnyújtásnyira

Dedičstvo Košického kraja

Ak historický či prírodný skvost získa právo hrdiť sa emblémom UNESCO, je to signál, ktorý dáva Organizácia spojených národov pre výchovu, vedu a kultúru celému svetovému spoločenstvu: Toto je naše spoločné dedičstvo, ale aj náš záväzok chrániť ho jeden pre druhého a v záujme nás všetkých – národov sveta.

Zápis do zoznamu svetového dedičstva znamená udeľenie puncu najvyššej kvality. Všetkým ľuďom dáva na známosť, že práve táto pamiatka, tento prírodný skvost, sú výnimočné. Stojí za to prísť a pozrieť si ich.

Asi niet lepšieho spôsobu, ako motivovať k návšteve interesantnej stavby či prírodnej zaujímavosti, ale tiež regiónu, v ktorom leží. Vybrať sa na cesty podľa zoznamu svetového dedičstva je dobrá voľba. Košický kraj vás v tomto smere nesklame. V porovnaní s inými miestami na svete vám dá dokonca bonus – na malej rozlohe budete môcť veľmi veľa vidieť. Krátke vzdialenosti, ktoré musíte prekonať od jednej pamiatky k druhej, vám umožnia užiť si veľa radosti z dokonalých zážitkov.

U nás môžete skoro všetko...
Príďte sa o tom presvedčiť!!!

Erbe des Košicer Verwaltungsgebiets

Wenn ein historisches oder Naturkleinod das Recht erwirbt, sich mit dem Emblem der UNESCO zu schmücken, so ist das ein Signal, das die Organisation der Vereinten Nationen für Erziehung, Wissenschaft und Kultur an die gesamte Welt aussendet: Dies ist unser gemeinsames Erbe, aber auch unsere Verpflichtung, es im Interesse von uns allen und aller Länder der Welt zu schützen.

Der Eintrag in das Verzeichnis des Welterbes bedeutet die Verleihung des Glanzes höchster Qualität und gibt allen bekannt, dass gerade dieses Denkmal, dieses Naturkleinod einzigartig sind. Es lohnt sich, hierher zu kommen und sie anzusehen.

Es gibt wohl keine bessere Methode, zum Besuch eines interessanten Bauwerks oder einer Natursehenswürdigkeit, aber auch der Region, in der sie sich befinden, zu motivieren. Sich nach dem Verzeichnis des Welterbes auf den Weg zu machen ist eine gute Wahl. Das Košicer Verwaltungsgebiet wird Sie in dieser Hinsicht nicht enttäuschen. Im Vergleich zu anderen Orten der Welt gibt es sogar einen Bonus – auf einer kleinen Fläche gibt es sehr viel zu sehen. Die geringen Entfernungen, die Sie von einer Sehenswürdigkeit zur anderen überwinden müssen, ermöglichen Ihnen viel Freude an vollkommenen Erlebnissen.

Bei uns können Sie fast alles...

Kommen Sie und überzeugen Sie sich selbst!!!

Heritage in the Košice Region

If a historical or natural gem gains the proud right to bear the UNESCO emblem, this is a signal which the United Nations Organization for Education, Science and Culture gives to the whole world community: This is our common heritage, and it is our commitment to protect it for each other in the interests of all of us, all the nations of the world. Inscription in the World Heritage List means the granting of a hallmark of the highest quality. It lets everyone know that this piece of heritage, whether built or natural, is exceptional. It is worth coming and taking a look at it.

There is probably no better way of motivating people to visit an interesting building or natural feature, as well as the region it is located in. Deciding on a trip based on the World Heritage List is a good choice – and in this sense the Košice Region will not disappoint you. Compared with other places in the world, it will even give you a bonus: in a relatively small area there is a great deal for you to see. The short distances you need to travel between sites give you more chance to enjoy the pleasure from perfect experiences to the full.

You can do just about anything in this region...

Persuade yourselves by visiting us!!!

Kassa megye öröksége

Ha egy-egy műemléket vagy természeti kincset felvesznek az UNESCO Világörökségi Listájára, ezzel az Egyesült Nemzetek Szervezetének Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete az egész világ tudtára adja: Ez közös örökségünk, és egyúttal mindannyiunk, a világ nemzetjeinek kötelezettsége, hogy egymás számára megóvjuk.

A Világörökségi Listára felkerülni a legnagyobb elismerést jelenti. Közönséges, hogy az adott műemlék vagy természeti kincs egyedülálló. Megéri felkeresni és megtekinteni.

Talán nincs is jobb módja annak, hogy egy-egy érdekes építmény vagy természeti kincs, illetve az azt körülvevő régió meglátogatására invitáljunk valakit. A Világörökség részét képező kincsek nyomában útra kelni érdemes. Ebben a tekintetben Kassa megye sem okoz csalódást. A világ sok pontjával szemben van egy előnye - kis területen nagyon sok minden látható. Mivel a látóvonalak között nincsenek nagy távolságok, az ide látogatók rövid idő alatt sok-sok felejthetetlen élményben részesülhetnek.

Nálunk szinte mindent megtalál...

Győződjön meg róla saját szemével!!!

Jaskyne

V Slovenskom krasi ležia najznámejšie jaskyne Slovenska, ktoré boli spolu s jaskyňami Aggtelek a Hrusov v roku 1995 zaradené do zoznamu svetového prírodného dedičstva UNESCO.

Jaskyňa Domica 1 zaujme nezabudnuteľnou plavbou po podzemnej rieke Styx.

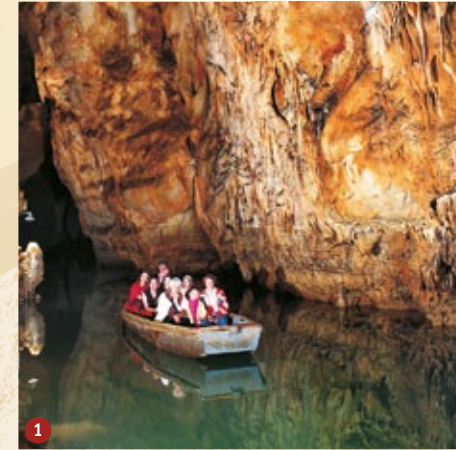
Gombasecká jaskyňa 3 je charakteristická zvláštnymi tenkými trubícovými stalaktitovými útvarmi – sintrovými brčkami. V jej systéme sa nachádza aj najnižšie položená ľadová jaskyňa mierneho klimatického pásma – **Silická ľadnica 6**. Pred začiatkom bola viackrát osídlená. Archeologické nálezy sa datujú do neolitu, doby bronzovej a laténskej.

Po adrenalíne túžiaci turisti si svoje schopnosti vyskúšajú v **Krásnohorskej jaskyni 4**, ktorá sa vďaka Kvaplu rožňavských jaskyniarov (34 m) na čas dostala aj do Guinnessovej knihy rekordov.

Mniši jasovského Rádu premonštrátov už v 13. storočí objavili **Jasovskú jaskyňu 7**, ktorej zvláštnosťou je zachovaný nápis z roku 1452 o víťazstve Jána Jiskru nad armádou Jána Huňadyho, ale aj široké druhové zastúpenie netopierov.

Svetovo unikátnym výtvorom, ktorý rôznorodosťou, bohatosťou a krásou aragonitovej výzdoby upúta každého návštevníka, je **Ochtinská aragonitová jaskyňa 2**. Kryštály aragonitu pripomínajú krehké koraly a morské sasanky. Na svete existujú len tri prístupné aragonitové jaskyne. Okrem Mexika a Argentíny jednu nájdete v Košickom kraji.

Dobšinská ľadová jaskyňa 5 patrí medzi najvýznamnejšie ľadové jaskyne na svete. Bola prvou elektricky osvetlenou jaskyňou na území Uhorska a jednou z prvých na svete. Do zoznamu UNESCO bola zapísaná v roku 2000.

Caves

The Slovakian Karst area contains the best-known caves in Slovakia, which were inscribed in UNESCO's World Natural Heritage List together with the caves of the Aggtelek Karst (Hungary) in 1995.

Domica Cave 1 features an unforgettable boat ride on the underground river Styx.

Gombasek Cave 3 is characteristic for its unusual thin tube-like stalactite formations – sinter quills. Part of the same system is the lowest-lying ice cave in the temperate climatic zone, **Silická ľadnica 6 (Silica Ice-cave)**. Before it filled with ice it was inhabited several times, as shown by archeological finds dating from the Neolithic, Bronze Age and Late period.

Tourists looking for an adrenaline rush can try out their capabilities in **Krásnohorská Cave 4**, which thanks to its Rožňava Cavers' Dripstone stalagnate (34 metres high) featured for a time in the Guinness Book of Records.

Back in the 13th century the monks of the Premonstratensian Order in Jasov discovered **Jasov Cave 7**, whose peculiarity is a preserved piece of medieval graffiti dating from 1452 about Ján Jiskra's victory over the army of Ján Huňady, as well as a wide range of bat species living here.

One of the world's most unusual creations, striking every visitor with the variety, richness and beauty of its aragonite ornamentation, is the **Ochtiná Aragonite Cave 2**. The crystals of aragonite are reminiscent of fragile coral and sea anemones. Only three accessible aragonite caves exist in the world, and apart from the ones in Mexico and Argentina, you will find another in the Košice region.

The **Dobšiná Ice Cave 5** ranks among the most important ice caves in the world. It was the first electrically-lit cave in Greater Hungary, and one of the first in the world. It was inscribed in UNESCO's list in the year 2000.

Höhlen

Im Slowakischen Karst befinden sich die kleinsten Höhlen der Slowakei, die gemeinsam mit den Höhlen des Aggtelek-Karsts (Ungarn) 1995 in das Verzeichnis des Welt-Naturerbes der UNESCO aufgenommen wurden.

Die **Höhle Domica** ¹ ist durch eine unvergessliche Fahrt auf dem Flüsschen Styx interessant.

Die **Höhle Gombasek** ³ charakterisieren eigenartige dünne rohrförmige Stalaktitgebilde – die Sinterlocken. In ihrem System befindet sich auch die am tiefsten gelegene Eishöhle der gemäßigten Klimazone – die **Eishöhle Silica** ⁶. Vor der Vereisung war sie mehrmals besiedelt. Archaische Funde werden ins Neolithikum, die Bronzezeit und die La-Tène-Zeit datiert.

Adrenalin-süchtige Touristen können ihre Fähigkeiten in der **Höhle Krásna Hôrka** ⁴ ausprobieren, die Dank des Tropfsteins der Höhlenforscher von Rožňava (34 m) auch für eine Zeit in das Guinnessbuch der Rekorde gelangte.

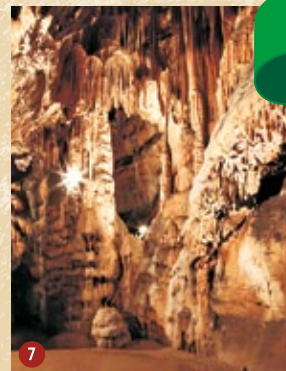
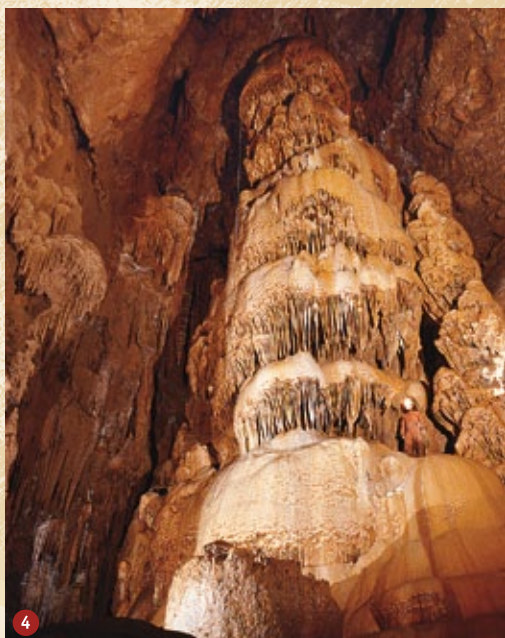
Die Mönche des Prämonstratenser-Ordens von Jasov entdeckten schon im 13. Jahrhundert die **Jasover Höhle** ⁷, deren Besonderheit eine erhaltene Inschrift aus dem Jahre 1452 über den Sieg von Jan Jiskra über die Armee von Jan Hunyady sowie die breite Artenvertretung von Fledermäusen ist.

Ein Weltunikat, das in seiner Vielfalt, seinem Reichtum und der Schönheit des Aragonit-Schmucks die Aufmerksamkeit jedes Besuchers erregt, ist die **Aragonit-Höhle von Ochtina** ². Die Aragonitkristalle erinnern an zarte Perlen und Wachsrosen. Auf der Welt gibt es nur drei zugängliche Aragonit-Höhlen – außer in Mexiko und Argentinien finden Sie eine davon im Košicer Gebiet.

Die **Eishöhle von Dobšina** ⁵ gehört zu den bedeutendsten Eishöhlen der Welt. Sie war die erste elektrisch beleuchtete Höhle auf dem Gebiet von Ungarn und eine der ersten auf der Welt. In das UNESCO-Verzeichnis wurde sie im Jahre 2000 aufgenommen.

Hrad Krásna Hôrka/Krásna Hôrka Castle, Krásnohorské Podhradie, T: +421 58 798 31 97, +421 918 728 400, www.hradkrasnahorka.sk
Kaštieľ Betliar/Betliar Manor House, Kaštieľna 6, Betliar, T: +421 58 798 31 97, +421 918 728 400, www.snm.sk
Banické múzeum v Rožňave/Mining Museum in Rožňava, Šafárikova 31, Rožňava, T: +421 58 734 37 10, www.banmuz.sk
Kostolík v Ochtinej/Lutheran church in Ochtiná, Ochtiná, T: +421 905 874 096
Premonštrátsky kláštor Jasov/Premonstratensian monastery in Jasov, T: +421 55 466 81 00, www.opatstvojasov.sk

Barlangok

A Szlovák-karszt ad otthont az ország legismertebb barlangjainak, amelyek a magyarországi Aggteleki-karszt barlangjaival együtt 1995-ben felkerültek az UNESCO természeti Világörökségi listájára.

A **Domica-barlang** ¹ [*Jaskyňa Domica*] látogatói számára a barlangot a Styx föld alatti folyón történő csónakázás teszi feledhetetlenné.

A **Gombaszögi-barlang** ³ [*Gombasecká jaskyňa*] a jellegzetes, vékony, tollszárhoz hasonló cseppkődszeiről híres. Barlangrendszerében található a mérsékelt égöv legalacsonyabban fekvő jégbarlangja, a **Szilicei-jégbarlang** ⁶ [*Silická ľadnica*]. Eljégszerűsége előtt több alkalommal volt lakott. A régészeti

leletek a neolitikumból, a bronzkorból és a latén kultúra idejéből származnak.

Az izgalmat kereső turisták a **várhosszúréti Buzgó barlangban** ⁴ [*Krásnohorská jaskyňa*] próbálhatják ki képességeiket, amely a Rozsnyói barlangászok cseppkőoszlopának (34 m magas) köszönhetően a Guinness rekordok könyvébe is bekerült.

A jászói [*Jasov*] premontrei szerzetesek már a 13. században felfedezték a **Jászói-cseppkőbarlangot** ⁷ [*Jasovská jaskyňa*], amelynek érdekessége az 1452. évből származó falfelirat - ez Jiskra Jánosnak a Hunyadi János seregével fölött aratott győzelmeről tesz tanúságot - valamint a számos itt honos denevérfaj is.

Világszinten is egyedülállóak az **Ochtinai aragonitbarlang** ² [*Ochtinská aragonitová jaskyňa*] egyedi mintázatú, gazdagságú és szépségű aragonitdíszei. Az aragonitkristályok formája hasonlít a törékeny korallok és tengeri rózsák formájához. A világon összesen három látogatható aragonitbarlang létezik. Ezek Mexikóban, Argentínában és Kassa megyében vannak.

A **Dobsinai-jégbarlang** ⁵ [*Dobšinská ľadová jaskyňa*] a világ legjelentősebb jégbarlangjainak egyike. A történelmi Magyarország első villanyfényel megvilágított barlangja, világviszonylatban is az elsők között volt. Az UNESCO Világörökségi Listájára 2000-ben került rá.

info

Jaskyňa Domica/Domica Cave, T: + 421 58 788 20 10, www.ssj.sk
Gombasecká jaskyňa/Gombasek Cave, T: +421 58 788 20 20, www.ssj.sk
Krásnohorská jaskyňa/Krásnohorská Cave, T: +421 58 734 34 26, +421 905 412 048, www.krasnohorskajaskyňa.sk
Jasovská jaskyňa/Jasov Cave, T: +421 55 466 41 65, www.ssj.sk
Ochtinská aragonitová jaskyňa/Ochtiná Aragonite Cave, T: +421 58 488 10 51 – 52, www.ssj.sk
Dobšinská ľadová jaskyňa/Dobšín Ice Cave, T: +421 58 788 14 70, www.ssj.sk
① **Turistická informačná kancelária**, Námestie baníkov 32, Rožňava
T: +421 948 205 226, www.tikroznava.sk
① **Turistické informačné centrum**, Námestie baníkov 384, Dobšín
T: +421 58 794 11 54, www.dobsina.sk
Správa Národného parku Slovenský kras/Slovakian Karst National Park Administration, Hámosiho 188, 049 51 Brzoťín, T: +421 58 732 68 15
① **Návštevnícke centrum Košice**, Hlavná 59, Košice T: +421 55 625 88 88, www.visitkosice.eu
① **Mestské informačné centrum Košice**, Hlavná 32, Košice, T: +421 911 567 423, www.mickosice.sk
① **Regionálny informačný bod Košice**, Hlavná 48, Košice, T: +421 55 729 96 06, www.kosiceregion.com

Spišský hrad a kultúrne pamiatky jeho okolia

Počiatky **Spišského hradu** 11 siahajú do polovice 12. storočia, hoci dávno predtým bolo na jeho mieste keltské a neskôr na susednom kopci slovanské hradiisko. Dodnes prekvapuje jeho monumentálna architektúra, ale aj veľká rozloha, ktorá ho radí medzi najväčšie hrady strednej Európy.

Spišské Podhradie leží v údolí medzi dvoma zo štyroch stredovekých centier Spiša – Spišským hradom a Spišskou Kapitulou. V minulosti to bolo významné stredisko remesiel.

Spišská Kapitula 9 je bývalé cirkevné mestiečko, vzniklo na križovatke významných ciest pod Spišským hradom. Dnes tu sídli spišské biskupstvo. Najväčšou gotickou stavbu predstavuje Katedrála sv. Martina.

Rímskokatolícky Kostol sv. Ducha v Žehre 8 má unikátny interiér 10. Umeleckým stvárnením vzácne a jedinečné nástenné maľby pochádzajú z rôznych storočí a zobrazujú rozličné biblické príbehy. Typická cibulovitá strecha národnej kultúrnej pamiatky je dobre rozpoznateľná aj priamo zo Spišského hradu.

Spišský hrad a kultúrne pamiatky jeho okolia boli zapísané do Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO v decembri 1993.

8

9

10

Spiš Castle and Cultural Heritage in its Environs

The origins of **Spiš Castle** 11 date back to the mid-12th century, although long before that there had been a Celtic fortification on this site, and later a Slavic walled settlement on the neighbouring hill. To this day it still surprises visitors with its monumental architecture, as well as its great area, which ranks it among the largest castles in Central Europe.

Spišské Podhradie lies in the valley between two of the four medieval centres of Spiš: Spiš Castle and the Spiš Chapter. In the past it was a significant centre for the crafts.

The **Spiš Chapter** 9 is a former church township which developed at the cross-roads of two important trade routes below Spiš Castle. Today it is the seat of the Spiš Diocese. The most valuable Gothic building here is St. Martin's Cathedral.

The **Roman Catholic church of the Holy Spirit in Žehra** 8 has a unique interior 10. The artistic creation of the rare and unequalled mural paintings depicting various biblical scenes, dates from several centuries. The typical onion-shaped spire of this national cultural heritage piece is easily spotted from afar, including directly from the Castle.

Spiš Castle and the cultural heritage items in its surroundings were inscribed in UNESCO's World Cultural and Natural Heritage List in December 1993.

11

Zipser Burg und Kulturdenkmäler ihrer Umgebung

Die Anfänge der **Zipser Burg** 11 reichen bis in die Mitte des 12. Jahrhunderts zurück, obwohl sich schon lange Zeit vorher an dieser Stelle eine keltische und später auf dem Nachbarhügel eine slawische Burgsiedlung befand. Bis heute überrascht ihre monumentale Architektur, aber auch die gewaltige Fläche, durch die sie zu den größten Burgen von Mitteleuropa zählt.

Spišské Podhradie liegt im Tal zwischen den beiden mittelalterlichen Zentren der Zips – der Zipser Burg und dem Zipser Kapitel. In der Vergangenheit war es ein bedeutendes Handwerkszentrum.

Das **Zipser Kapitel** 9 ist ein ehemaliges Kirchenstädtchen, das an der Kreuzung der bedeutenden Straßen unterhalb der Zipser Burg entstand. Heute hat hier das Zipser Bistum seinen Sitz. Den wertvollsten gotischen Bau stellt die St. Martinskathedrale dar.

Die **römisch-katholische Heiliggeistkirche in Žehra** 8 hat ein einzigartiges Interieur 10. Die wertvollen und seltenen Wandgemälde stammen aus verschiedenen Jahrhunderten und stellen biblische Geschichten dar. Das typische Zwiebdach des Nationalkulturdenkmals ist auch direkt von der Zipser Burg aus gut zu erkennen.

Die **Zipser Burg und die Kulturdenkmäler ihrer Umgebung** wurden im Dezember 1993 in das Verzeichnis des Weltkultur- und Naturerbes der UNESCO aufgenommen.

info

Spišský hrad/Spiš Castle, Spišské Podhradie, T: +421 53 454 13 36, www.snm.sk, www.spiskyhrad.com

Spišská Kapitula/Spiš Chapter, Spišské Podhradie, T: +421 904 021 788, www.kapitula.sk

Rímskokatolícky Kostol sv. Ducha/Roman Catholic church of the Holy Spirit, Žehra 87, T: +421 53 448 50 27, +421 53 449 53 22

① **Turistické informačné centrum**, Letná 49, Spišská Nová Ves, T: +421 53 429 82 93, www.spiskanovaves.eu

① **Turistické informačné centrum**, Hlavná 171, Hrabušice, T: +421 53 429 98 54, +421 915 930 585, www.slovenskyraj.sk

① **Informačná kancelária Smižany**, Kaštieľ, Tatranská ulica 105/302, Smižany, T: +421 53 443 36 66, www.oksmizany.eu.sk

Správa národného parku Slovenský raj/Slovak Paradise National Park Administration, Štefánikovo námestie 9, Spišská Nová Ves, T: +421 53 442 20 10, www.sopsr.sk

A szepesi vár és környékének műemlékei

A **szepesi vár** 11 [*Spišský hrad*] története a 12. század közepéig nyúlik vissza, bár helyén már sokkal régebben is kelta telep, a szomszédos dombon pedig szláv erőd állt. A látogatókat mind a mai napig lenyűgözi monumentális jellege és óriási alapterülete, amelynek köszönhetően Közép-Európa legnagyobb várai között tartják számon.

Szepesvár/Zipser Burg [*Spišské Podhradie*] az egykori Szepes vármegye 4 középkori központjához tartozó szepesi vár és Szepeshely [*Spišská Kapitula*] közötti völgyben áll. A múltban jelentős kézműves központ volt.

Szepeshely 9 egy egykori egyházi városka, amely a szepesi vár lábánál elhaladó utak csomópontjában jött létre. Jelenleg a szepesi püspökség székhelye. Legjelentősebb gótikus építménye a Szent Márton székesegyház.

A **zsigrai** [*Žehra*] **Szentlélek római katolikus templom** 8, 10 beltere egyedülálló. A művészeti szempontból egyedi és értékes falfestményei különböző századokból származnak - bibliai történeteket mesélnek el. A nemzeti műemlékké nyilvánított hagymakupolás építmény a szepesi várból is jól látható.

A **szepesi vár és környékének műemlékei** 1993 decemberében kerültek fel az UNESCO természeti és épített kincseket tartalmazó Világörökségi Listára.

Kostol Nanebovzatia Panny Márie/Church of the Assumption of the Virgin Mary, Radničné námestie 6, Spišská Nová Ves, T: +421 53 429 82 93, www.spiskanovaves.eu
Múzeum Spiša/Spiš Museum, Letná 50, Spišská Nová Ves, T: +421 53 442 37 57, www.muzeumspisa.com

Gréckokatolícky drevený chrám Prenesenia ostatkov sv. Mikuláša biskupa v Ruskej Bystréj

Drevené kostolíky sú súčasťou kultúrnej tradície východného cirkevného obradu. Väčšina z nich sa nachádza na severovýchode Slovenska, no sieť sakrálnych stavieb tohto typu zasahuje aj do oblasti dolného Zemplína.

Gréckokatolícky drevený chrám Prenesenia ostatkov sv. Mikuláša biskupa v Ruskej Bystréj ¹² je národná kultúrna pamiatka. Skúsení tesári vedeli, aké druhy dreva majú na jednotlivé časti stavby použiť. Interiér ¹³ zdobí vzácna ikona Ukrižovania.

Kostolík, spolu s ďalšími drevenými kostolmi Karpatkého oblúka, bol v roku 2008 zapísaný do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO. Dodnes sa v ňom konajú bohoslužby.

Greek Catholic wooden church of St. Nicholas the Bishop in Ruská Bystrá

Wooden churches are an integral part of the cultural tradition of the Eastern Christian rite. Most of them are to be found in the north-east of Slovakia, but one group of this type of church buildings extends into the area of Lower Zemplín.

The Greek Catholic wooden church of St. Nicholas the Bishop in Ruská Bystrá is ¹² a national cultural heritage item. The experienced carpenters who built it knew which kinds of wood to use for the different parts of the building. The interior ¹³ is graced with a rare icon of the Crucifixion.

This wooden church was inscribed in UNESCO's World Heritage List in 2008, together with several other similar churches in the Carpathian range. Masses are still celebrated here to this day.

Die griechisch-katholische kirche des Hl. Bischofs Nikolaus in Ruská Bystrá

Die Holzkirchen sind Bestandteil der Kulturtradition des östlichen Kirchenritus. Die meisten von ihnen befinden sich im Nordosten der Slowakei, das Netz der Sakralbauten dieses Typs reicht aber auch bis in die Region des unteren Zemplin.

Die griechisch-katholische kirche des Hl. Bischofs Nikolaus in Ruská Bystrá ¹² ist Nationalkulturdenkmal. Die erfahrenen Zimmerleute wussten, welche Holzarten sie für die einzelnen Teile des Baus zu verwenden hatten. Das Interieur ¹³ ziert eine wertvolle Ikone der Kreuzigung.

Das Kirchlein wurde zusammen mit weiteren Holzkirchen des Karpatenbogens im Jahre 2008 in das Verzeichnis des Welterbes der UNESCO aufgenommen. Bis heute finden darin Gottesdienste statt.

Szt. Miklós püspök görög katolikus fatemploma - Óroszsebes

Az apró fatemplomok a görögkeleti vallás kulturális hagyományainak szerves részét képezik. Ezek többsége Szlovákia északkeleti részében található, azonban ez az egyházi építménytípus az egykori Zemplén vármegye alsó részében is elterjedt.

Az oroszsebesi Szt. Miklós földi maradványainak görög katolikus fatemploma ¹² [Gréckokatolícky drevený chrám Prenesenia ostatkov sv. Mikuláša biskupa v Ruskej Bystréj] ma műemlék. A tapasztalt ácsok tudták, hogy az építmény egyes részeihez milyen fafajtát kell alkalmazniuk. A beltér díszé ¹³ a megfeszítést ábrázoló ikon.

A Kárpátok többi fatemplomával együtt ez a templom is felkerült az UNESCO Világörökségi Listájára. A mai napig istentiszteleteket is tartanak benne.

info

Gréckokatolícky drevený chrám Prenesenia ostatkov sv. Mikuláša biskupa/Greek Catholic wooden church of St. Nicholas the Bishop, Ruská Bystrá, T: +421 911 812 216, +421 918 476 274

① Turisticko-informačné centrum, Štefánikova 21, Sobrance, T: +421 56 652 22 10, www.sobrance.sk

Baškovský mobiliár/Başkov Furniture Exhibition, Obecný úrad, Baškovce 29, T: +421 56 652 23 37

Múzeum gitár/Guitar Museum, Gorkého 7, Sobrance, T: +421 902 370 909, +421 948 664 245, www.gitarovemuzeum.sk

Gréckokatolícky drevený chrám svätého Michala Archanjela/Greek Catholic wooden church of St. Michael the Archangel, Inovce 28, Podhorod', T: +421 56 658 25 14, www.inovce.sk

Karpatské bukové pralesy

Výnimočnosť neobyčajného lesa potvrdil v roku 2007 zápis desiatich lokalít do zoznamu svetového prírodného dedičstva. Šesť z nich je na území Zakarpatskej Ukrajiny a štyri na Slovensku. Bukové pralesy Karpát v Národnom parku Poloniny **15** dopĺňa na území Košického kraja Vihorlat v chránenej krajinnnej oblasti Vihorlat. Východ Slovenska sa ocitol v spoločnosti takých vychýrených miest, ako je americký Grand Canyon, Yelowstonský park, Mount Everest v Himalájach alebo africké Kilimandžáro.

Jedinečnosť karpatských bukových pralesov spočíva v tom, že na malom kúsku územia sa zachovali v takom stave, v akom rástli tisícky rokov. Bez ľudského zásahu tu stále prebieha prirodzený cyklus – staré stromy uvoľnia miesto novým, ktoré okamžite vyrastajú na každom vhodnom mieste. Vnímavému pozorovateľovi nedá veľa práce, aby si na viacerých miestach všimol typické zelené lístky na tenučkých stonkách. Vyrastajú priamo z odumretých kmeňov popadaných na zem. Priamo pred očami plynie pôvodný kolobeh života na zemi.

V chránenej oblasti Vihorlat si určite zaslúži pozornosť aj najväčšie zahradené sopečné jazero v Karpatoch – Morské oko **16**, pri ktorom sa začína vihorlatský bukový prales **14**.

14

Carpathian ancient beech forests

The exceptional character of this unusual forest was confirmed in 2007 with the inscription of ten localities into the World Natural Heritage List. Six of these lie in the area of transcarpathian Ukraine, and four of them in Slovakia. The ancient beech forests of the Carpathians in the Poloniny National Park **15** are complemented in the Košice Region by the Vihorlat Hills with their own protected landscape area. Thus the eastern part of Slovakia finds itself in the company of such famous places as the Grand Canyon and Yellowstone Park in America, Mount Everest in the Himalayas, or Kilimandjaro in Africa.

The uniqueness of the Carpathian beech forests lies in the fact that in such a small area of land they have been preserved in the same state they have been growing in for thousands of years. The same natural cycle still proceeds

with no human interference: old trees fall and make way for new ones, which immediately spring up in every suitable place. It does not require much effort from the perceptive observer to notice the typical green leaves growing on slim stalks in many places around them. They grow directly from the trunks of dead trees lying on the ground. This is the original cycle of life on Earth progressing before one's very eyes.

The protected landscape area of the Vihorlat Hills incorporates a feature which certainly merits a visit: Morské oko **16** (the Eye of the Sea), the largest enclosed volcanic lake in the Carpathians, which is also where the ancient beech forest of Vihorlat **14** begins.

15

16

Karpatische Buchen-Urwälder

Die Besonderheit des außergewöhnlichen Waldes bestätigte im Jahre 2007 der Eintrag von zehn Lokalitäten in das Verzeichnis des Weltnaturerbes. Sechs davon befinden sich auf dem Gebiet der Karpatenukraine und vier in der Slowakei. Die Buchen-Urwälder der Karpaten im Nationalpark Poloniny **15** ergänzt auf dem Gebiet der Košicer Region der Vihorlat im gleichnamigen Landschaftsschutzgebiet. Der Osten der Slowakei fand sich in der Gesellschaft so legendärer Orte wie dem Grand Canyon in Amerika, dem Yellowstone-Park, dem Mount Everest im Himalaja oder dem Kilimandscharo in Afrika wieder.

Die Einzigartigkeit der karpatischen Buchen-Urwälder beruht darauf, dass sie auf einem kleinen Gebiet in einer solchen Gestalt erhalten blieben, wie sie Tausende von Jahren gewachsen waren. Ohne menschlichen Eingriff verläuft hier immer noch der natürliche Zyklus – alte Bäume machen Platz für neue, die augenblicklich an jedem geeigneten Ort wachsen.

Dem aufmerksamen Beobachter wird es keine Mühe machen, an mehreren Stellen die typischen grünen Blättchen an dünnen Stielen zu erkennen. Sie wachsen direkt aus den abgestorbenen, auf die Erde gefallenen Stämmen hervor.

Im Naturschutzgebiet Vihorlat verdient sicher auch der größte umzäunte Kratersee in den Karpaten **16** – Morské oko – Aufmerksamkeit, an dem der Vihorlat-Buchenurwald **14** beginnt.

A kárpáti ősbükkösök

E nagyon érdekes erdők kivételes voltát 2007 óta a természeti Világörökségi Lista is őrzi - ekkor tíz helyszínt jegyeztek fel. Ezek közül 6 helyszín Kárpátalján, 4 pedig Szlovákiában található. A kárpáti ősbükkösök a Poloniny Nemzeti Park területén **15**, valamint a Vihorlat Tájvédelmi Körzet területén kerülnek el. Ezzel Szlovákia keleti része olyan illusztris társaságba került, mint az amerikai Grand Canyon, a Yellowstone nemzeti park, a Himalájában fekvő Mount Everest vagy az afrikai Kilimandzsáró.

A kárpáti ősbükkösök egyedülálló jellegét az adja, hogy egy apró területen az erdő olyan állapotban maradt fenn, amilyenben évezredek óta megmaradt. A természet körforgása itt emberi beavatkozás nélkül folyik - a régi fák helyére a fiatalabbak lépnek, minden erre alkalmas helyen. A figyelmes megfigyelő hamar észreveszi a tipikus zöld levélkéket az aprócska ágak végén. Ezek közvetlenül a földre hullott elhalt fatörzsekből nőnek ki. Így az élet körforgása a látogatók szeme előtt zajlik.

A Vihorlat Tájvédelmi Körzet területén a Kárpátok vonulatának legnagyobb a vulkáni eredetű tava, a Tengerszem **16** [Morské oko] érdemel figyelmet, amelynek szomszédságában az ősbükkös kezdődik **14**.

kam na výlet
tips for trips
Wohin auf den Ausflug
Kirándulási ötletek

viac informácií • more information

• mehr Informationen • bővebb információ

www.ucke.sk, www.kosiceregion.com, www.terraincognita.sk

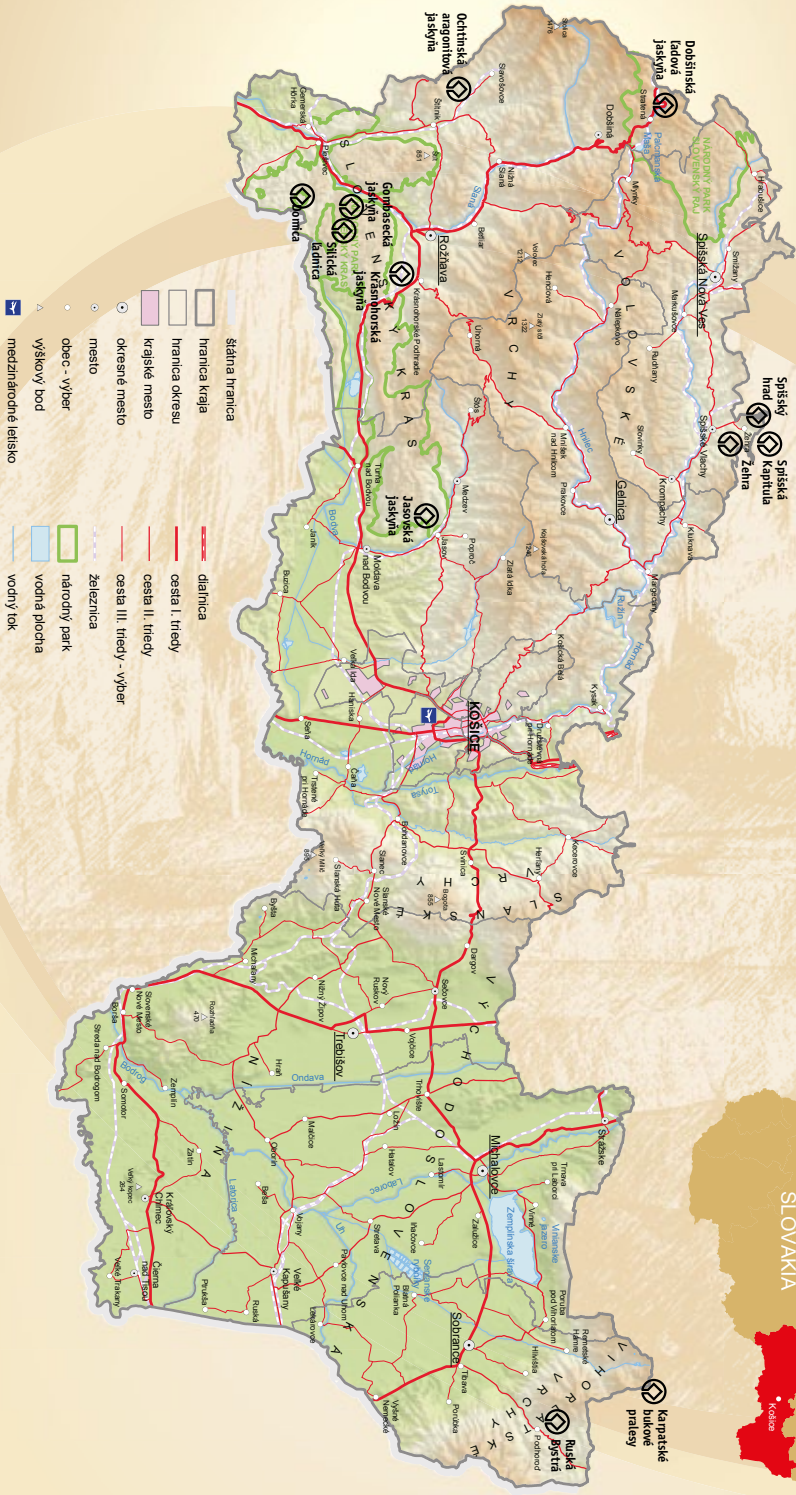
Pre Košický samosprávny kraj vydalo v roku 2015
Vydavateľstvo JES SK s. r. o., Bulharská 5, Košice

Preklady: anglický jazyk – Andrew Billingham,
nemecký jazyk – Angelika Horňáková-Spitzner,
maďarský jazyk – Zoltán Bartko

foto: Alexander Jiroušek (1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10,
11, 12, 13, 14, 16), Ladislav Jiroušek (5), Jaroslav
Stankovič (4), Zuzana Argalášová (15)

Tlač: Rotaprint spol. s r. o., Košice
NEPREDAJNÉ

Mapa Košického samosprávneho kraja
 Karte des Košicer Selbstverwaltungsgebiets
 Map of the Košice Self-governing Region
 Kassa megye térképe

SLOVAKIA

